

Individuum („atom“)

J. B. Kozák opakovaně ironizoval Leukippovo a Démokritovo chápání „atomů“ jako toho, co už dále nelze dělit, rozřezávat, rozsekávat, jako pojetí „řeznické“. Proč? To, co dělá řezník, dělá vlastně s již mrtvým tělem nějakého zvířete (mohli bychom k tomu s ohledem na dávnou praxi připojit i samo zabíjení zvířete). Kozák tím chtěl naznačit, že to, k čemu při stále pokračujícím dělení a rozsekávání skutečností tohoto světa posléze dospějeme, je už něco docela jiného než to, co jsme začali rozsekávat. Jinak řečeno, tu skutečnost, od které jsme vyšli, jsem vlastně už dávno ztratili. Z toho vyplývá, že ono původní pojetí starověkých atomistů už dnes nelze obnovovat či oživovat ani po největších úpravách a opravách. Pokud dnes budeme chtít mluvit o „individuích“ nebo „atomech“, musíme je pojmut jinak, totiž tak, že je budeme pojímat jako něco, co nelez děli, rozsekávat ani rozřezávat, aniž bychom to zničili. Hromady a hromadné pohyby a procesy zajisté v tomto světě existují, a ty nemají ovšem takovou povahu, že bychom je rovnou ničili, když od nich část odebereme nebo když je rozdělíme až na „jednotliviny“. Ale v žádném případě nemůžeme počítat s tím, že by něco jednotlivinám předcházelo. Proto musíme jako jednotliviny nebo skrumáže či hromady jednotlivin chápat všechno, s čím se v tomto světě setkáme. Zároveň však musíme vědět, že žádné „pouhé hromady“ vlastně také neexistují, neboť i to, co považujeme za pouhou hromadu, představuje jakousi množinu nižších „individuí“, která na sebe nějak reagují. A právě na způsobu tohoto vzájemného reagování jednotlivin na sebe, tj. jedné na druhé, záleží, zda výsledkem bude „pouhá“ hromada (jak se to může jevit), anebo nějaká vyšší, organizovaná „jednotka“, tj. nějaké „individuum“. A protože každé individuum musíme chápat jako něco, co nějak vzniká, postupně se uskutečňuje („roste“ nikoli jen ve smyslu zvětšování) a posléze končí, eventuálně se rozpadá na nějaká nižší individua, tedy jako událostné dění, jako „událost“, musíme vyloučit, že by v nějakém (jakémkoli) smyslu mohlo někdy a někde jít o nějaké „předudálostné“ dění, a tím méně o nějaké „předindividuální události“.

(Písek, 081201-3.)